

вчених залишається низка дискусійних проблем, серед яких проблема неузгодженості переліку видів господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню та переліку органів, які уповноважені здійснювати ліцензування визначених видів господарської діяльності. Правове регулювання ліцензування господарської діяльності здійснюється Законом України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності" від 01.06.2000 р. Даний Закон в статті 9 визначає види господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню. Серед них пункт 76 визначає, що ліцензуванню підлягають розведення домашніх тварин (собак, котів, екзотичних та декоративних тварин) у племінних розплідниках, дресирування собак та підготовка фахівців у цих сферах.[1] Обов'язок щодо ліцензування даного виду господарської діяльності закріплено й в статті 14 Закону України "Про захист тварин від жорстокого поводження" від 21.02.2006 року.[2] Перелік органів ліцензування, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2000 року № 1698 не визначає, який саме орган державної влади уповноважений здійснювати ліцензування даного виду господарської діяльності.

Таким чином, відсутність державного органу, на який би покладався обов'язок здійснювати ліцензування господарської діяльності, передбаченої п. 76 ст. 9 Закону України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності", унеможливує притягнення суб'єкта господарювання до юридичної відповідальності, зокрема до адміністративної, передбаченої статтею 164 Кодексу про адміністративні правопорушення України,[4] та кримінальної, передбаченої статтею 202 Кримінального Кодексу України.[5] Враховуючи вищевикладене, пропоную доповнити Перелік органів ліцензування пунктом 44 і визнати органом, уповноваженим здійснювати ліцензування господарської діяльності з розведення домашніх тварин у племінних розплідниках, дресирування собак та підготовки фахівців у цих сферах, територіальний підрозділ Міністерства охорони навколишнього природного середовища, що дозволить забезпечити законність здійснення даного виду господарської діяльності суб'єктами господарювання.

Отже, вдосконалення порядку ліцензування господарської діяльності сприятиме законності здійснення господарської діяльності та можливості притягнення суб'єктів господарювання до відповідальності за порушення вимог Закону України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності".

Література

1. Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України від 01.06.2000 р.//ВВР України, 2000, № 36, ст.299.
2. Про захист тварин від жорстокого поводження: Закон України від 21.02.2006 р.// ВВР України, 2006, № 27, ст.230.
3. Про затвердження переліку органів ліцензування: Постанова Кабінету Міністрів України від 14.11.2000 р.
4. Кодекс про адміністративні правопорушення України: станом на 1 вересня 2009 року. – Х.: ТОВ "Одіссей", 2009. – 296 с.
5. Кримінальний Кодекс України: станом на 1 вересня 2009 року. – Х.: ТОВ "Одіссей", 2009. – 288 с.

УДК 346.5 (043.2)

Юхно В.В.,
студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Козирєва В.П., к.ю.н., доцент

ДЕРЖАВНИЙ НАГЛЯД ТА ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ ЯК ВАЖЛИВІ ФОРМИ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В умовах фінансово-економічної кризи питання про роль держави та необхідність її впливу на господарську діяльність суб'єктів господарювання, підстави і межі допустимого державного втручання в неї набули особливої гостроти. Серед форм та механізмів, які держава використовує для безпосереднього та опосередкованого впливу на господарську діяльність громадян, провідне місце займають державний нагляд та державний контроль.

Відповідно до Конституції, яка закріплює права і свободи громадян України, в тому числі право на підприємницьку (господарську) діяльність, законодавство надає право суб'єктам господарювання без обмежень здійснювати господарську діяльність, обумовлюючи необхідність їх реєстрації в державних органах як таких суб'єктів. За Основним Законом людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю, права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави [1]. Цим

приписам мають відповідати заходи держави щодо контролю і нагляду за діяльністю суб'єктів господарювання, насамперед за якістю і безпечністю продукції та послуг, за дотриманням ними норм і приписів законодавства, правил та стандартів, якістю виробленої продукції та наданих послуг. Слід зазначити, що система державного нагляду та контролю в Україні на сьогоднішній день перебуває в процесі становлення [5]. Нормативно-правову основу здійснення державного нагляду та контролю складають: Господарський кодекс України; Закон України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності"; низка спеціальних законів, які регулюють відносини, що виникають під час здійснення заходів валютного та митного контролю, контролю за дотриманням бюджетного та податкового законодавства, контролю за порядком проведення розрахунків, за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів, використанням державного та комунального майна, банківського та страхового нагляду, інших видів державного контролю за діяльністю суб'єктів господарювання на ринку фінансових послуг, державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції тощо; підзаконні нормативно-правові акти, прийняті у розвиток положень зазначених законів.

Слід віддати належне, зазначивши, що найпершим кроком у реформуванні системи державного контролю та нагляду стало те, що законодавець статтею 19 Господарського кодексу України передбачив – органи державної влади і посадові особи, уповноважені здійснювати державний контроль і державний нагляд за господарською діяльністю, їх статус та загальні умови і порядок здійснення контролю і нагляду визначаються законами [2]. Даним положенням окреслюється правова площина, у якій можуть бути визначені контролюючі органи та їх повноваження. Необхідно звернути увагу на те, що у господарському законодавстві не проводиться чіткого розмежування термінів "контроль" та "нагляд". Подібна ситуація складається і в наукових дослідженнях, на що звертається неабияк увага в літературі [5]. Так, якщо у ст. 19 Господарського кодексу ці поняття розмежовуються, хоч і без розкриття їх змісту, то Закон України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" зазначені терміни ототожнює, а саме державний нагляд (контроль) визначає як діяльність уповноважених законом центральних органів виконавчої влади, їх територіальних органів, державних колегіальних органів, органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування в межах повноважень, передбачених за-

коном, щодо виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства суб'єктами господарювання та забезпечення інтересів суспільства, зокрема належної якості продукції, робіт та послуг, прийнятного рівня небезпеки для населення, навколишнього природного середовища [3].

Не ставлячи за мету детальне викладення та аналіз окремих розбіжностей у поглядах на це питання, варто констатувати, що контроль розглядається як більш широке поняття, ніж нагляд, і у порівнянні з останнім включає перевірку фактичного стану справ не тільки з точки зору законності, а й доцільності, допускає втручання в оперативно господарську і виробничу діяльність підконтрольного суб'єкта. Нагляд же здійснюється виключно з точки зору законності, має за мету виявлення та попередження правопорушень, усунення їх наслідків, притягнення винних до відповідальності без права втручатися в оперативно-господарську і виробничу діяльність піднаглядного суб'єкта. Контроль може здійснюватися як щодо суб'єктів, підпорядкованих органу, що здійснює контроль, так і у відношенні до непідпорядкованих суб'єктів, нагляд же здійснюється тільки щодо суб'єктів, непідпорядкованих органу нагляду. Як у діяльності органів контролю містяться окремі риси нагляду, так і у діяльності наглядових органів – елементи контролю [4, с. 244-245]. Разом з тим відзначаються тотожні риси контролю і нагляду як засобів забезпечення законності й дисципліни. При цьому у чистому, відокремленому один від одного вигляді контроль і нагляд у практиці зустрічаються вкрай рідко.

Вищевикладене свідчить про необхідність подальшого поглибленого вивчення та дослідження проблем правового регулювання державного нагляду (контролю) з метою його вдосконалення.

Література

1. Конституція України від 28.06.1996р. // Відомості Верховної Ради України: – 1996 – № 30. – Ст. 42.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – № 19-20. – №21-22. – Ст.19.
3. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності від 05.04.2007 // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 877-V. – Ст. 1.
4. Вінник О. М. Господарське право / О. М. Вінник. – [2-ге вид., змін. та доп.]. – К. : Правова єдність, 2008. – 624 с.
5. Чиркин В. Е. Контрольная власть / Чиркин В. Е. – К. : Юрист, 2008. – С. 111 – 114.